

VERKLAG

VEGNA GRUNS UM OFBELDI,
VANRÆKSLU EÐA
ÁHÆTTUHEGÐUN BARNNA

Sveitarfélagið
ÁRBORG

Mars 2020

Verklag skóla, stofnana, félagasamtaka og dagforeldra í Árborg vegna gruns um vanrækslu, ofbeldi eða áhættu hegðun barna.

Fyrst útgefið: 2020
Sveitarfélagið Árborg

Undirbúningshópur og ritstjórn:

Anný Ingimarsdóttir, deildarstjóri barnaverndar og ráðgjafarþjónustu
Birna Guðrún Jónsdóttir, leikskólastjóri Jötunheima
Gunnar E. Sigurbjörnsson, tómstunda- og forvarnarfulltrúi
Kristín Eiríksdóttir, leikskólastjóri Árbæjar
Guðrún Jóhannsdóttir, deildarstjóri yngsta stigs í Vallaskóla
Ragnheiður Guðný Magnúsdóttir, deildarstjóri miðstigs í Sunnulækjarskóla
Porteinn Hjartarson, sviðsstjóri fjölskyldusviðs

Prófarkalestur: Magnea Magnúsdóttir

Verklag þetta var samþykkt í fræðslunefnd 12. febrúar 2020 og félagsmálanefnd 23. mars 2020. Eftir lokafrágang verður verklagið prentað í takmörkuðu upplagi en er einnig gefið út á rafrænu formi og miðlun fer fram í gegnum Árborgarvefinn, www.arborg.is

Formáli

Vitundarvakning hefur orðið um kynferðislegt ofbeldi og ofbeldi gegn börnum og árið 2012 var sérstöku verkefni hleypt af stokkunum af innanríkisráðuneyti, mennta- og menningarmálaráðuneyti og velferðarráðuneyti. Fræðsluefni hefur verið gefið út á þessu sviði og má þar nefna bókina *Verndum þau* eftir Ólöfu Ástu Farestveit og Þorbjörgu Sveinsdóttur. Mennta- og menningarmálaráðuneytið gaf bókina út árið 2013. *Verndum þau* er handbók um hvernig bregðast skuli við ef grunur vaknar um vanrækslu eða ofbeldi gegn börnum og ungmennum. Þá hefur verið skerpt á verklagsreglum Barnaverndarstofu er varða börn að 18 ára aldri en reglurnar voru unnar í samstarfi fulltrúa mennta- og menningarmálaráðuneytisins, Sambands íslenskra sveitarfélaga, Barnaverndar Reykjavíkur og Barnaverndarstofu. Börn og ungmenni geta búið við óviðunandi aðstæður eða átt við tilfinningalega erfiðleika að stríða. Því er mikilvægt að fólk sem starfar með börnum þekki skyldur sínar og sé upplýst um málefnið.

Í maí 2019 barst erindi til bæjarráðs Árborgar frá UNICEF á Íslandi þar sem öll sveitarfélög eru hvött til að setja sér heildstætt og samræmt verklag, vegna gruns um ofbeldi og vanrækslu fyrir allar stofnanir sem starfa með börnum. Samkvæmt tölfræði frá Rannsóknunum og greiningu hefur tæplega 1 af hverjum 5 börnum (16,4%) orðið fyrir líkamlegu og/eða kynferðislegu ofbeldi fyrir 18 ára afmælisdaginn sinn. Málinu var vísað til félagsmálanefndar og fræðslunefndar. Þessar fagnefndir hvöttu alla starfsmenn, sem vinna með börn í sveitarfélaginu, til að taka höndum saman og móta skýrt verklag til að koma í veg fyrir ofbeldi á börnum í Árborg. Sviðsstjóra fjölskyldusviðs var falið að fylgja málinu eftir og í kjölfarið var stofnaður þverfaglegur undirbúningshópur sem náði að klára verkefnið í byrjun árs 2020. Við gerð þessa verklagsreglna var stuðst að verulegu leyti við verklagsreglur Garðabæjar með fullu samþykki þeirra og eru þeim færðar bestu þakkir fyrir.

Hver stofnun eða félag aðlagar verklagið að sínu starfi. Fyrirkomulagið sem verður fyrir valinu þarf að vera til þess fallið að tilkynningu um vanrækslu, ofbeldi eða áhættuhegðun sé komið á framfæri eins fljótt og auðið er til rétttra aðila. Með gerð verklagsins vill undirbúningshópurinn leggja sitt af mörkum til þess að allir séu vel upplýstir og viti af þeim boðleiðum sem starfsfólki ber að fara eftir. Þannig getum við öll unnið saman að velferð barnanna í Sveitarfélaginu Árborg.

Verklag þetta skal skoða og uppfæra reglulega.

BARNASÁTTMÁLINN

Greinar í Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna sem lúta að vanrækslu, ofbeldi og áhættuhegðun barna.

19. gr. Vernd gegn ofbeldi og vanrækslu

Börn eiga rétt á vernd gegn hvers kyns líkamlegu, andlegu og kynferðislegu ofbeldi, misnotkun, skeytingarleysi og vanrækslu, innan eða utan heimilis. Stjórnvöld skulu veita börnum sem sætt hafa illri meðferð og fjölskyldum þeirra viðeigandi stuðning.

27. gr. Lífsskilyrði

Börn eiga rétt á að búa við aðstæður sem stuðla að líkamlegum, andlegum og félagslegum þroska og bera foreldrar höfuðábyrgð á lífsskilyrðum og framfærslu barna sinna. Aðildarríki skulu tryggja foreldrum fjárhagsaðstoð og stuðningsúrræði ef þörf krefur. Jafnframt skulu aðildarríkin tryggja hverju barni innheimtu framfærslueyris frá þeim sem ber fjárhagslega ábyrgð á barninu, hvort sem viðkomandi býr innanlands eða í útlöndum.

33. gr. Vernd gegn ólöglegri notkun ávana-, fíkní- og skynvilluefna

Tryggja skal vernd barna gegn ólöglegri notkun ávana-, fíkní- og skynvilluefna og til þess skulu aðildarríki gera allar viðeigandi ráðstafanir, þar á meðal á sviði löggjafar, stjórnsýslu, félagsmála og menntamála.

34. gr. Kynferðislegt ofbeldi

Börn eiga rétt á vernd gegn hvers kyns kynferðislegu ofbeldi, svo sem þátttöku í hvers kyns kynferðislegri háttsemi, vændi eða klámi.

39. gr. Bati og aðlögun

Tryggt skal að börn sem sætt hafa vanrækslu, misnotkun, grimmilegri eða vanvirðandi meðferð eða eru fórnarlömb átaka fái viðeigandi meðferð til að ná bata og aðlagast samfélaginu.

TILKYNNINGARSKYLDA

SAMKVÆMT BARNAVERNDARLÖGUM NR. 80/2002

16. gr. Tilkyningarskylda almennings

Öllum er skylt að tilkynna til barnaverndarnefndar ef þeir hafa ástæðu til að ætla að barn:

- Búi við óviðunandi uppeldisaðstæður.
- Verði fyrir ofbeldi eða annarri vanvirðandi háttsemi.
- Stofni heilsu sinni og þroska í alvarlega hættu.

Þá er hverjum manni skylt að gera barnaverndarnefnd viðvart ef ástæða er til að ætla að heilsu eða lífi ófædds barns sé stefnt í hættu með óviðunandi eða háskalegu líferni þungaðrar konu, t.d. með ofneyslu áfengis eða fíkniefnaneyslu, eða með því að þunguð kona sé beitt ofbeldi eða ef ástæða er til að ætla að þunguð kona sé beitt ofbeldi eða um hvert það tilvik sem telja má að barnaverndarnefnd eigi að láta sig varða.

17. gr. Tilkyningarskylda þeirra sem afskipti hafa af börnum

Hverjum þeim sem stöðu sinnar og starfa vegna hefur afskipti af málum barna eða þungaðra kvenna og verður var við aðstæður eins og lýst er í 16. gr. er skylt að tilkynna það barnaverndarnefnd.

Sérstaklega er leikskólastjórum, leikskólakennurum, dagmæðrum, skólastjórum, kennurum, prestum, læknum, tannlæknum, ljósmæðrum, hjúkrunarfræðingum, sálfræðingum, félagsráðgjöfum, þroskaþjálfum, náms- og starfsráðgjöfum og þeim sem hafa með höndum félagslega þjónustu eða ráðgjöf skylt að fylgjast með hegðun, uppeldi og aðbúnaði barna eftir því sem við verður komið og gera barnaverndarnefnd viðvart ef ætla má að aðstæður barns séu með þeim hætti sem lýst er í 1. mgr. Sama gildir um aðila sem vinna í íþróttá- og æskulýðsstarfi.

Ákvæði 2. mgr. um rétt til nafnleyndar á ekki við um tilkynnendur skv.17. gr. barnaverndarlaga.

Það er hlutverk barnaverndar og starfsfólks hennar að meta hvort tilkyning sé nægilega rökstudd og taka ákvörðun um frekari athugun í framhaldi af því.

VERKLAG

ÞEGAR GRUNUR VAKNAR UM VANRÆKSLU, OFBELDI EÐA ÁHÆTTUHEGÐUN BARNNA

Starfsmanni ber í hvívetna:

- Að gæta fyllstu hlutlægni, vanda störf sín og beita faglegum vinnubrögðum.
- Að sjá til þess að mál fari í réttan farveg innan stofnunar eða félags.
- Að sýna börnum, foreldrum og öðrum sem tengjast máli fyllstu nærgætni.
- Að gæta trúnaðar.

1 HLOTVERK STARFSFÓLKS

Ef barn eða ungmenni leitar til starfsmanns

Ef barn leitar til starfsmanns og gefur í skyn að ofbeldi eða vanræksla eigi sér stað inni á heimili þess eða annars staðar er mikilvægt að starfsmaður sýni viðeigandi framkomu.

Starfsmaður þarf að átta sig á að barnið sýnir honum mikið traust. Honum ber að halda ró sinni og gæta að réttum viðbrögðum. Mikilvægt er að hlusta á það sem barnið segir og leyfa því að tala án þess að trufla frásögn þess.

Gott er að nota setningar eins og:

- Takk fyrir að treysta mér og segja mér frá þessu.
- Viltu segja mér eitthvað meira?
- Ég ætla að hjálpa þér.

Ef barnið vill ekki tjá sig meira á ekki að beita það þrýstingi. Barnið er búið að opna fyrir upplifun sína. Ekki má vanvirða það traust sem barnið sýnir. Segja verður barni að réttir aðilar þurfi að vita hvað gerðist svo hægt sé að hjálpa því.

Ef um er að ræða grun um ofbeldi, kynferðislegt eða líkamlegt, er mikilvægt að hlusta á barnið og taka við þeim upplýsingum sem það gefur án þess að spyrja leiðandi spurninga. Leiðandi spurningar geta haft áhrif á framvindu máls hjá lögreglu.

Sé barn með sýnilega áverka eða segi frá ofbeldi skal samstundis hafa samband við stjórnanda viðkomandi stofnunar eða félagasamtaka. Stjórnandi hefur samband við barnavernd Árborgar og/eða lögreglu.

Ef grunur er um óviðunandi aðstæður, ofbeldi eða áhættu hegðun barna

Mikilvægt er að starfsmaður sýni varfærni í samræðum við barn eða ungmenni og fylgi málinu eftir í réttan farveg.

Koma þarf upplýsingunum til stjórnanda. Það er á ábyrgð stjórnanda að tilkynna til fjölskyldusviðs Árborgar. Hlutverk fjölskyldusviðs er að kanna málið og ræða við barnið eftir þeim reglum sem um slíkt gilda.

Í tilvikum þar sem vanræksla eða áhættu hegðun barns hefur varað í lengri tíma og enginn eða lítill árangur áunnist, þrátt fyrir ábendingar starfsfólks til foreldra, skal tilkynna málið til barnaverndar Árborgar.

Ef grunur er um að foreldri eða einstaklingur sem sækir barn í skólann eða stofnun sé undir áhrifum áfengis eða annarra vímuefna

Leita skal til stjórnanda og vísa viðkomandi inn á skrifstofu stjórnanda í samtali. Þar á að láta viðkomandi vita að starfsfólk gruni hann um að vera undir áhrifum áfengis eða vímuefna og ekki sé rétt að hann fari með barnið.

Koma skal í veg fyrir að viðkomandi fari með barn af vettvangi ef talið er að barninu sé hætta búin. Stjórnandi hringir í lögreglu í síma 112 og óskar eftir aðstoð ef þörf er á.

Stjórnandi tilkynnir málið til barnaverndar Árborgar.

Ef grunur er um að starfsmaður beiti ofbeldi eða sýni óviðeigandi hegðun

Leita skal til stjórnanda sem vinnur í samræmi við verklagsreglur hvernar stofnunar eða félags. Stjórnandi tilkynnir málið til barnaverndar Árborgar.

VERKLAG

2 SKRÁNING MÁLSATVIKA

Mikilvægt er að starfsfólk skrái eins fljótt og auðið er málsatvik og samtöl vegna hugsanlegrar tilkynningar.

3 HVERT LEITAR STARFSMAÐUR?

Starfsmaður skal leita til stjórnanda

Ef ekki næst í stjórnanda og barn er í hættu, skal tilkynna beint til barnaverndar Árborgar í síma 480-1900 eða í síma 112 og láta stjórnanda vita síðar.

Ef starfsmaður telur sig ekki getað leitað til stjórnanda er honum bent á að hafa samband við barnavernd Árborgar í síma 480-1900 eða 112.

4 TILKYNNING

Stjórnandi tilkynnir mál til barnaverndar Árborgar eða þess sveitarfélags þar sem barnið býr

Ef atvik koma upp utan skrifstofutíma eða um helgar er hægt að hafa samband við bakvakt Barnaverndar Árborgar í síma 112.

Ef stjórnandi telur þörf á utanaðkomandi stuðningi fyrir starfsfólk sitt getur hann óskað eftir honum.

EFTIR AÐ MÁL HEFUR VERIÐ TILKYNNT

Upplýsingar til þess sem tilkynnir og samstarf

Tilkynnandi á ekki rétt á neinum persónuupplýsingum um barn sem tilkynnt er um eða fjölskyldu þess. Undir þetta falla upplýsingar um hvort mál er kannað eða ekki og allar upplýsingar um vinnslu máls í kjölfarið. Hins vegar skal barnavernd staðfesta við þann sem tilkynnti að tilkynning hafi borist og gefa almennar upplýsingar um málsmeðferð vegna tilkynningar.

Öllum þeim sem stöðu sinnar vegna hafa afskipti af málefnum barna er skylt að hafa samstarf við barnavernd og skulu leitast við að eiga gott samstarf við þessa sömu aðila sbr. 20 gr. barnaverndarlaga.

Foreldrasamskipti

Stjórnandi skal að jafnaði láta foreldra vita af tilkynningu. Hann gerir foreldrum grein fyrir að þannig sé lagaskyldum fylgt. Í samtali við foreldra þarf að koma fram að málið snúist um velferð barnsins, stuðning við það og fjölskyldu þess. Markmiðið sé að leita lausna og veita viðeigandi stuðning.

Ef grunur leikur á að barn búi við ofbeldi á heimili sínu á ekki að upplýsa foreldra um tilkynningu til barnaverndar. Með því móti er reynt að koma í veg fyrir að barnið verði fyrir meira ofbeldi og að rannsóknarhagsmunum verði spillt.

Stuðningsúrræði

Möguleg stuðningsúrræði barnaverndar eru meðal annars regluleg viðtöl við félagsráðgjafa, ýmis sérfræðiþjónusta, persónulegir ráðgjafar, tilsjón og stuðningsfjölskyldur, auk úrræða sem sótt er um hjá Barnaverndarstofu. Ætíð er lögð áhersla á samvinnu við foreldra.

DÆMI UM TILVIK SEM RÉTT ER AÐ TILKYNNNA

Gott er að hafa í huga að oft er það ekki eitt tilvik eða atriði sem veldur áhyggjum starfsmanns. Oft eru það fleiri þættir og tilfinning fyrir líðan barns. Barnaverndarmál eru oft flokkuð í þrjá meginflokka. Meginflokkarnir eru: Vanræksla, ofbeldi og áhættuhegðun barna. Oft eru mörkin óljós milli flokka. Eftirfarandi lista, sem meðal annars er að finna í [verklagsreglum Barnaverndarstofu](#), má hafa til hliðsjónar til að hjálpa starfsmanni að glöggva sig á líðan og ástandi barnsins. Mikilvægt er að hafa í huga að listinn er ekki tæmandi.

Vanræksla

Vanræksla getur verið bæði tilfinningaleg og líkamleg. Hún getur falist í því að barn fái ekki þá umönnun og aðbúnað sem því er nauðsynlegt og getur skaðað þroska þess. Vanræksla getur hafist strax í móðurkviði. Að öllu jöfnu telst það ekki vanræksla þegar þörfum barns er ekki sinnt nógu vel í einstaka skipti. Þegar umönnun barns er endurtekið ábótavant flokkast það sem vanræksla.

- Vanræksla getur falist í því að barn fái ekki líkamlegum þáttum fullnægt vegna sinnuleysis foreldra. Til dæmis að ekki sé hugað að því að barn fái nauðsynlega heilbrigðisþjónustu.
- Vanræksla getur varðað umsjón og eftirlit barnsins. Til dæmis að barn sé skilið eftir eitt og eftirlitslaust án þess að hafa til þess aldur eða þroska.
- Vanræksla getur stafað af því að foreldrar séu ófærir um að sinna þörfum barnsins vegna áfengis- eða vímuefnaneyslu.
- Vanræksla getur varðað skólagöngu barns. Að barn komi ítrekað í skólann án nauðsynlegra áhaldna eða fatnaðar og ábendingar til foreldra um það bera engan árangur.

Ofbeldi

Ofbeldi getur verið líkamlegt, tilfinningalegt, kynferðislegt og/eða að lífi og heilsu ófædds barns sé stefnt í hættu.

Líkamlegt ofbeldi

Líkamlegt ofbeldi gagnvart barni er ofbeldi sem leiðir til þess að barnið skaðast eða er líklegt til þess. Barn getur til dæmis borið merki ofbeldis með marbletti, skrámu, brunasári eða beinbroti en ummerki eru þó ekki alltaf sjáanleg. Líkamlegt ofbeldi gagnvart börnum varðar við lög.

- Líkamlegt ofbeldi getur falist í því að barnið sé slegið, hrist, því hent til, brennt eða bundið.
- Líkamlegt ofbeldi getur falist í því að barni sé viljandi gefin hættuleg lyf eða annað sem skaðað getur það.

Tilfinningalegt ofbeldi

Oft er erfitt að greina tilfinningalegt ofbeldi en það getur engu að síður haft mjög alvarlegar afleiðingar. Tilfinningalegt ofbeldi gagnvart barni felur í sér að foreldrar eða aðrir umönnunaraðilar sýna barni viðvarandi neikvætt viðhorf og neikvæðar tilfinningar

sem eyðileggur eða hindrar þróun jákvæðrar sjálfsímyndar barns.

Einnig er það skilgreint sem tilfinningalegt ofbeldi þegar barn eða ungmenni verður vitni að ofbeldi milli foreldra sinna.

- Tilfinningalegt ofbeldi getur falist í viðhorfi eða hegðun sem segir að barnið sé einskis vert, engum þyki vænt um það eða enginn vilji sjá það.
- Tilfinningalegt ofbeldi getur falist í algjöru aðgerðarleysi eins og að sýna barninu engar tilfinningar.
- Tilfinningalegt ofbeldi á sér stað þegar barn er móðgað, kallað ónöfnum eða komið er fram við það á ómanneskjulegan eða niðrandi hátt.

Kynferðislegt ofbeldi

Kynferðislegt ofbeldi felur í sér að kynferðislegum athöfnum, orðum eða myndum er beint að barni.

Kynferðislegt ofbeldi getur átt sér stað milli fullorðins einstaklings og barns eða milli tveggja barna þar sem annar einstaklingurinn hefur vald yfir hinum.

Kynferðislegt ofbeldi getur til dæmis falist í:

- Að barn sé látið horfa á klámefni eða kynfæri eða myndir teknar af barni í þeim tilgangi að örva kynferðislega.
- Að þuklað sé á kynfærum barns eða barn látið þukla á kynfærum einhvers.
- Kynferðislegum myndum, orðum og samræðum á samfélagsmiðlum.
- Kynmökum við barn.

Áhættuhegðun barns

Áhættuhegðun barns felur í sér að barn hegðar sér á einhvern hátt sem skaðar eða er líklegt til að skaða heilsu þess og þroska. Áhættuhegðun barns getur falist í:

- Neyslu áfengis eða vímuefna.
- Að barn skaði sjálft sig með því að veita sér áverka.
- Að barn beiti aðra ofbeldi.
- Erfiðleikum barns í skóla þrátt fyrir aðhald foreldra.
- Að barn stundi afbrot, t.d. skemmdarverk eða fari ekki eftir lögbundnum útivistartíma barna.

EINELTI

Einelti er endurtekið ofbeldi, líkamlegt eða andlegt, þar sem einn eða fleiri níðast á einstaklingi sem á erfitt með að verjast. Einelti felur í sér misbeitingu á valdi með þeim afleiðingum að þolanda líður illa og hann finnur til varnarleysis.

Einelti fer oft fram þar sem enginn sér. Sá sem er lagður í einelti vill oft ekki segja frá því sem gerist svo hann hljóti ekki verra af. Þess vegna er mjög áriðandi að allir þekki einkenni eineltis.

Birtingarmyndir eineltis

Einelti birtist í mörgum myndum, það getur verið:

- **Líkamlegt:** Barsmíðar, spörk, hrindingar.
- **Munnlegt:** Uppnefni, niðrandi athugasemdir, endurtekin stríðni.
- **Skriflegt:** Neikvæð tölvu- og símasamskipti (rafræn samskipti), krot, bréfasendingar.
- **Óbeint:** Baktal, útskúfun, útilokun úr félagahópi.
- **Efnislegt:** Eignum stolið eða þær eyðilagðar.
- **Andlegt:** Þvingun til að gera eitthvað sem stríðir gegn réttlætiskennnd og sjálfsvirðingu.

Vísbendingar um einelti

Breytt hegðun og líðan barns geta verið vísbendingar um að það upplifi einelti í sinn garð. Upptalningin hér að neðan er ekki tæmandi.

Tilfinningalegar

- Breytingar á skapi.
- Tíður grátur, viðkvæmni.
- Svefntruflanir, martraðir.
- Breyttar matarvenjur, lystarleysi eða ofát.
- Lítið sjálfstraust, hræðsla og kvíði.
- Depurð, þunglyndiseinkenni, sjálfsvígshugsanir.

Líkamlegar

- Líkamlegar kvartanir, t.d. höfuðverkur, magaverkur.
- Kvíðaeinkenni, barnið t.d. nagar neglur, stamar eða hefur ýmis konar kæki.
- Líkamlegir áverkar, s.s. skrámur og marblettir sem barnið getur ekki útskýrt.
- Rifin föt og/eða skemmdar eigur.

Félagslegar

- Barnið virðist einangrað og einmana.
- Barnið fer ekki í og fær ekki heimsóknir.
- Barnið vill ekki taka þátt í félagsstarfi og á fáa eða enga vini.

Hegðun

- Óútskýranleg skapofsaköst og/eða grátköst.
- Barnið neitar að segja frá hvað amar að.
- Árásargirni og erfið hegðun.

Í skóla

- Barnið hræðist að fara eitt í og úr skóla, biður um fylgd

og/eða fer aðra leið.

- Barnið leggur fyrr eða seinna af stað í skólann en venjulega.
- Barnið mætir iðulega of seint eða byrjar að skrópa.
- Barnið forðast ákveðnar aðstæður í skólanum, t.d. leikfimi og sund.
- Barnið hættir að sinna náminu, árangri hrakar, einbeitingarörðugleikar.
- Barnið einangrar sig frá skólafélögum.
- Barnið forðast að fara í frímínútur.

Ef grunur er um eða staðfesting liggur fyrir að einelti eigi sér stað

Verði starfsmenn varir við einhver ofangreindra einkenna eða önnur sem benda til að barninu líði illa er mikilvægt að kanna málið. Ef grunur leikur á eða staðfesting liggur fyrir að einelti eigi sér stað er það skýr stefna hverrar stofnunar Sveitarfélagsins Árborgar að tekið sé á málinu strax samkvæmt verklagi.

STUÐNINGUR OG RÁÐGJÖF

VIÐ STARFSMENN STOFNANA, FÉLAGASAMTÖK OG AÐRA ER VINNA MEÐ BÖRNUM

Stuðningsaðilar og ráðgjafar innan stofnana og félaga

- Stjórnandi stofnunar eða félags.

Utanaðkomandi stuðningsaðilar og ráðgjafar

- Fjölskyldusvið Árborgar 480-1900
- Mannauðsstjóri 480-1900

Ráðgjöf og stuðningur fyrir starfsfólk er í höndum stjórnanda stofnana og félagasamtaka.

Ef atvik koma upp utan skrifstofutíma eða um helgar er hægt að hafa samband við bakvakt barnaverndar í síma 112.

Við gerð þessara verklagsreglna var stuðst að verulegu leyti við verklagsreglur Garðabæjar með fullu samþykki þeirra. Færum við þeim bestu þakkir fyrir.

HANDBÆKUR, ÍTAREFNI OG VEFSÍÐUR

Handbækur

Verndum þau. Höfundar: Ólöf Ásta Farestveit og Þorbjörg Sveinsdóttir (2013).

Hinn launhelgi glæpur. Kynferðisbrot gegn börnum. Ritstjóri: Svala Ísfeld Ólafsdóttir (2011).

Kynferðisofbeldi gegn börnum. Málsmeðferð réttarkerfisins og réttarvernd barna. Höfundar: Hrefna Friðriksdóttir og Anni G. Haugen (2014).

Ofbeldi gegn börnum – hlutverk skóla. Höfundar: Guðrún Kristinsdóttir og Nanna Kristín Christiansen (2014).

Vefsíður

Barnaheill www.barnaheill.is

Barnasáttmálinn www.barnasattmali.is

Blátt áfram www.blattafram.is

Drekaflóð www.drekaflod.is

Foreldrahús www.foreldrahus.is

Heimili og skóli www.heimiliogskoli.is

Kvennaathvarfið www.kvennaathvarf.is

Lögreglan www.logreglan.is

Rauði krossinn www.raudikrossinn.is

Saft www.saft.is

Stígamót www.stigamot.is

UNICEF www.unicef.is

Umboðsmaður barna www.barn.is

Vefur vitundarvakningar www.stjornarradid.is/verkefni/felags-og-Fjolskyldumal/malefni-barna/ofbeldi-gegn-bornum-fraedsluefni

Æskulýðsvettvangurinn www.aeskulydsvettvangurinn.is

VERKLAG

VEGNA GRUNNS UM VANRÆKSLU, OFBELDI EÐA ÁHÆTTUHEGÐUN BARNNA

1 GRUNUR UM VANRÆKSLU, OFBELDI EÐA
ÁHÆTTUHEGÐUN

2 Skráning málsatvika

3 Hvert leitar starfsmaður?

4 Tilkygning